

S. Y. B. COM.

**NOV
2019**

p3-D-upq-2019-IDOL 2019-117

Foundation Course - (P-II)

Con. 146-19.

DW-7585

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Question No. 6 from Section I and Question No. 12 from Section II are compulsory.
- (2) Attempt any **three** questions from No. 1 to 5 from Section I and attempt any **three** questions from question No. 7 to 11 from Section II.
- (3) **Figures** to the right indicate **full marks**.
- (4) **Both** sections should be written in the **same** answer book.

Section I

1. Discuss the violation of Women's Rights. 12
2. Explain various effects of Natural Disaster on human life. 12
3. Describe the contribution of Science and Technology in the progress of human Society. 12
4. Elaborate the causes of Environmental Degradation. 12
5. What are the obstacles of free and compulsory education in India ? 12
6. Write short notes on any **two** :— 14
 - (a) Barriers of Communication
 - (b) Right to Health
 - (c) Water Pollution
 - (d) Leadership Qualities
 - (e) Climate Change.

Section II

7. Explain the meaning and objectives of Consumer Protection Act 1986. 12
8. What is Motivation ? Briefly discuss Prof. Maslow's Theory of Motivation. 12
9. What is Goal Setting ? Discuss Types of Goal Setting. 12
10. Describe the meaning and application of Nano Technology ? 12
11. What are the advantages and disadvantages of Sonography ? 12
12. Write short notes on any **two** :— 14
 - (a) Space Technology
 - (b) Public Interest Litigation (PIL)
 - (c) Laser Technology
 - (d) Sustainable Development
 - (e) Mc Gregor's Theory X and Theory Y.

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) पहिल्या विभागातील प्र. क्र. ६ व दुसऱ्या विभागातील प्र. क्र. १२ सक्तीचा आहे.
- (२) पहिल्या विभागातील प्र. क्र. १ ते ५ प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न व दुसऱ्या विभागातील प्र. क्र. ७ ते १२ पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावेत.
- (३) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (४) दोन्ही विभाग एकाच उत्तरपत्रिकेत सोडवावेत.

विभाग १

१. स्त्रियांच्या हक्कांची पायमल्ली चर्चा करा.	१२
२. मानवी जीवनावरील होणारे विविध नैसर्गिक आपत्तीचे परिणाम स्पष्ट करा.	१२
३. मानवी समाजाच्या प्रगतीतील विज्ञान व तंत्रज्ञानाचे योगदानाचे वर्णन करा.	१२
४. 'पर्यावरणाच्या न्हासाची कारणे' विस्तृत करा.	१२
५. भारतात मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणातील अडथळे काय आहेत ?	१२
६. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.	१४
(अ) संवाद साधण्यामधील अडचणी	(ड) नेतृत्वाचे गुण
(ब) आरोग्याचा हक्क	(इ) वातावरण बदल.
(क) पाणी प्रदूषण	

विभाग २

७. ग्राहक संरक्षण कायदा १९८६ चा अर्थ सांगा व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.	१२
८. प्रेरणा म्हणजे काय ? थोडक्यात प्रोफेसर मास्लोचा प्रेरणा सिध्दांताची चर्चा करा.	१२
९. ध्येय निश्चिती म्हणजे काय ? ध्येय निश्चितीच्या प्रकारांची चर्चा करा.	१२
१०. नॅनो तंत्रज्ञानाचे अर्थ व उपयोग वर्णन करा.	१२
११. सोनोग्राफीचे फायदे व तोटे काय ?	१२
१२. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.	१४
(अ) अवकाश तंत्रज्ञान	(ड) शाश्वत विकास
(ब) सार्वजनिक जनहित याचिका	(इ) मॅक्रोगरचचा X सिध्दांत आणि Y सिध्दांत
(क) लेजर तंत्रज्ञान	

- N.B.** (1) All the questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks.
(3) Tie both the section together.

Section - I

1. Explain the following terms (Any Five): 10
(a) Service Advertising	(f) Clutter
(b) Marketing Mix	(g) Promotion Research
(c) Target Audience	(h) Media research
(d) ABC	(i) Consumer behaviour
(e) Transit Advertising	(j) TRP
2. Answer the following (Any Three): 30
- (a) Explain the concept of advertising. State its peculiarities.
 - (b) Explain advantages and limitation of newspaper as a medium of advertising.
 - (c) Suggest how different kinds of waste in advertising can be minimized.
 - (d) Discuss the services rendered by advertising agency.
 - (e) Explain the inter-relationship between advertising and standard of living.
 - (f) Explain the career option available in advertising field.
3. Write short notes on (Any Two): 10
- (a) Demerits of Internet advertising.
 - (b) Integrated Marketing communication
 - (c) Unethical advertising
 - (d) Active participants in advertising.

Section - II

4. Explain the following terms (Any Five): 10
- (a) Advertising appeal
 - (b) Digital media
 - (c) Window display
 - (d) Buying motives
 - (e) Selling points
 - (f) Persuasion
 - (g) Visualization
 - (h) AIDA formula
 - (i) Illustration
 - (j) Website.

[TURN OVER

5. Answer the following (Any Three):

30

- Explain the steps in planning of advertising campaign.
- Discuss the concept and importance of creativity in advertising.
- Explain the different types of appeals.
- Explain the importance of illustrations in advertising.
- Explain the elements of a good copy in advertising.

6. Write short notes on (Any Two):

10

- Doordarshan Code
- DAGMAR Model
- SLOGAN
- Pre-testing method of advertising.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

सुचना: (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावी.

(४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

१. खालील संज्ञा स्पष्ट करा (कोणत्याही पाच) :

१०

(अ) सेवा जाहिरात	(फ) गोंधळ
(ब) विपणन मिश्र	(ग) वृद्धी संशोधन
(क) लक्ष्यीत प्रेक्षक	(ड) माध्यम संशोधन
(ड) ए बी सी	(य) ग्राहक वर्तन
(इ) फिरत्या वाहनातील जाहिरात	(ज) टी आर पी

२. कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

३०

- जाहिरात ही संकल्पना स्पष्ट करा. त्याची वैशिष्ट्ये सांगा.
- जाहिरातीचे माध्यम म्हणून वृत्तपत्राचे फायदे आणि मर्यादा स्पष्ट करा.
- जाहिरातीतील अपव्यय कसा कमी करता येईल यावर सूचना मांडा.
- जाहिरात एजन्सीमार्फत कोणत्या सेवा पुरविल्या जातात यावर चर्चा करा.
- जाहिरात व राहणीमानाचा दर्जा यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
- जाहिरात क्षेत्रातील भवितव्याच्या संधी स्पष्ट करा.

३. टिपा लिहा (फक्त दोन) :

90

- (अ) इंटरनेट जाहिरातीचे तोटे
- (ब) एकात्मिक विपणन संज्ञापन
- (क) जाहिरातीतील अनैतिकता
- (ड) जाहिरातीतील सक्रीय घटक.

विभाग २

४. संज्ञा स्पष्ट करा (फक्त पाच) :

90

- (अ) जाहिरातीतील आवाहन
- (ब) डिजीटल माध्यम
- (क) तावदान सजावट
- (ड) खरेदी प्रेरणा
- (इ) विक्री मुद्दे
- (फ) मन वळविणे
- (ग) मनात कल्पना करणे
- (ह) एआयडीए नमुना
- (य) चित्रे
- (ज) वेबसाईट

५. कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

30

- (अ) जाहिरात मोहीमेच्या नियोजनातील टप्पे स्पष्ट करा.
- (ब) जाहिरातीतील सृजनशीलता ही संकल्पना व त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (क) जाहिरात आवाहनांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- (ड) जाहिरातील चित्रांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (ई) चांगल्या संहितेचे आवश्यक घटक स्पष्ट करा.

६. टीपा लिहा (फक्त दोन) :

90

- (अ) दूरदर्शन नियमावली
- (ब) डॅंगमार मॉडल
- (क) घोषवाक्य
- (ड) मूल्यांकनाच्या पूर्व चाचणी पद्धती.

N.B. (1) Attempt any **five** questions.

(2) **Figures to the right** indicate **full marks**.

1. (a) Who is a company secretary? What is the qualification for appointment? 10
(b) Describe in detail the application documents required to be filled with registrar of companies while registration. 10
2. (a) Discuss in brief the clauses of Memorandum of Association. 10
(b) Explain the duties of a company secretary towards the company and the public. 10
3. (a) Discus in detail 'Table A'. 10
(b) What is an extra-ordinary meeting ? Who calls it? Explain its nature. 10
4. (a) What is equity share? Distinguish between Forfeiture and surrender of shares. 10
(b) Who are Company Directors ? On what basis can they be disqualified? 10
5. (a) How can membership of a company be acquired? 10
(b) What are resolutions? Explain its types. 10
6. (a) What are the sources of capital of Joint Stock Company? 10
(b) Describe the powers and duties of an Auditor of a company. 10
7. (a) Define Quorum. What are the statutory conditions regarding Quorum? 10
(b) What is Prospectus? Explain the contents of Prospectus. 10
8. (a) Explain the duties and powers of the chairman of a company meeting. 10
(b) What is Proxy? Explain the legal provision related to proxy. 10
9. Draft Specimen of any **two** of the following : 20
(a) Notice of Annual general meeting (c) Dividend warrant
(b) Form of proxy (d) Letter of allotment
- 10 Write **short notes** on any **four** of the following : 20
(a) Joint stock company
(b) Share certificate
(c) Dividend
(d) Prospectus
(e) Lien on shares
(f) Voting

[TURN OVER

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

सुचना: (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

(२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(३) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. (अ) कंपनी सचिव कोण असतो ? नियुक्तीसाठी त्याची पात्रता काय असते ? १०
 (ब) नोंदणी अर्जासोबत प्रमंडळ कुलसचिवाकडे कोणती कागदपत्रे सादर करावी लागतात ? १०
२. (अ) घटनापत्रकातील विविध कलमे स्पष्ट करा. १०
 (ब) प्रमंडळ सचिवाची प्रमंडळ व जनतेसाठी विविध कर्तव्ये स्पष्ट करा. १०
३. (अ) टेबल A सविस्तर स्पष्ट करा. १०
 (ब) विशेष सर्वसाधारण सभा म्हणजे काय ? हि सभा कोण बोलावू शकते ते सांगून तिचे स्वरूप विशद करा. १०
४. (अ) "समभाग" म्हणजे काय ? भाग जप्ती व भागांचे समर्पण यामधील फरक स्पष्ट करा. १०
 (ब) प्रमंडळाचे संचालक कोण असतात ? ते कोणत्या आधारांवर अपात्र ठरू शकतात. १०
५. (अ) प्रमंडळाचे सभासदत्व कसे मिळविता येते ? १०
 (ब) ठराव म्हणजे काय ? त्याचे विविध प्रकार सविस्तर विशद करा. १०
६. (अ) प्रमंडळाच्या भांडवल उभारणीचे विविध मार्ग स्पष्ट करा. १०
 (ब) प्रमंडळाच्या लेखापरीक्षकाचे हक्क/अधिकार व कर्तव्ये स्पष्ट करा. १०
७. (अ) गणसंख्येची व्याख्या द्या. गणसंख्ये बाबत वैधानिक अटी कोणत्या ? १०
 (ब) प्रमंडळाचे माहितीपत्रक म्हणजे काय ते सांगून त्यातील विविध घटक स्पष्ट करा. १०
८. (अ) प्रमंडळ सभेच्या अध्यक्षाची हक्क व कर्तव्ये स्पष्ट करा. १०
 (ब) प्रतिनिधी म्हणजे काय ते सांगून त्याबाबत वैधानिक तरतुदी स्पष्ट करा. १०
९. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे नमुने द्या : २०
 (अ) वार्षिक सर्वसाधारण सभेची सूचना (क) लाभांश अधिकार पत्र
 (ब) प्रतिनिधी अर्ज (ड) भाग वाटप पत्र
१०. खालीलपैकी कोणत्याही चारांवर संक्षिप्त टिपा लिहा : २०
 (अ) प्रमंडळ/कंपनी (ड) माहितीपत्रक
 (ब) भाग दाखला (इ) भागांवरील राखून ठेवलेला हक्क
 (क) लाभांश (फ) मतदान.

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt all questions.
(2) **Figures to the right indicate full marks.**
(3) **Write the answer of both the sections in one answer book.**

Section I

1. Explain the following terms (any five) :— 10
(a) Contract (e) Contingent goods
(b) Fraud (f) Sub-agent
(c) Guarantee (g) Cheque
(d) Bailment (h) Warranty.
2. Answer any three from the following :— 30
(a) Explain the essential elements of a valid contract.
(b) What is free consent ? Explain the concept of co-ercion.
(c) Explain in brief various kinds of an agent.
(d) Distinguish between contract of indemnity & contract of guarantee.
(e) What is contract of sale ? Explain its salient features.
(f) Explain essential elements of Bill of Exchange.
3. Write short notes on any two :— 10
(a) Void agreement (c) E-contract
(b) Unpaid seller (d) Endorsement.

Section II

4. Explain the following terms any five :— 10
(a) Prospectus (e) Patent
(b) Foreign Company (f) Trade Mark
(c) Particular Partnership (g) Appeal
(d) Minor partner (h) Complaint.
5. Answer any three of the following :— 30
(a) Briefly explain various kinds of companies under Company's Act, 2013.
(b) Explain the meaning & clauses of Memorandum of Association.
(c) Distinguish between a Partnership and a Company.
(d) Explain in brief various functions of Security Exchange Board of India (SEBI).
(e) Discuss the power of National Company Law Tribunal (NCLT).
(f) Explain the composition & jurisdiction of District Forum for Consumer Protection.
6. Write short notes (any two) :— 10
(a) Lifting of corporate veil (c) Types of partners
(b) Articles of Association (d) Unfair Trade Practices.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.
 (३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.

विभाग १

१. खालील संज्ञांचे अर्थ स्पष्ट करा (कोणतेही पाच) १०
(अ) करार	(इ) घटनावलंबी वस्तू/माल
(ब) फसवणूक	(फ) उप-प्रतिनिधी
(क) हमी	(ग) धनादेश
(ड) निक्षेप	(ह) दुय्यम अटी.
२. कोणत्याही तीन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा : ३०
- (अ) कायदेशीर कराराचे आवश्यक घटक सुस्पष्ट करा.
 (ब) मुक्त संमति म्हणजे काय ? धाक/जबरदस्ती ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 (क) प्रतिनिधींचे विविध प्रकार थोडक्यात विशद करा.
 (ड) नुकसान भरपाईचे करार व हमीचे करार यातील फरक स्पष्ट करा.
 (इ) विक्रीचा करार म्हणजे काय ? त्याची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 (फ) हुंडीच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
३. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :- १०
(अ) व्यर्थ ठराव	(क) संगणकीय करार
(ब) अदत्त विक्रेता	(ड) पृष्ठांकन

विभाग २

४. खालील संज्ञांचे अर्थ स्पष्ट करा (कोणतेही पाच) १०
(अ) माहिती पत्रक	(इ) पेटंट
(ब) विदेशी कंपनी	(फ) व्यावसाय चिन्ह
(क) विशिष्ट भागीदारी	(ग) आव्हान
(ड) अज्ञान भागीदार	(ह) तक्रार.
५. कोणत्याही तीन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. ३०
- (अ) कंपनी कायदा, २०१३ अंतर्गत कंपनीचे विविध प्रकार थोडक्यात सुस्पष्ट करा.
 (ब) कंपनीच्या घटनापत्राचा अर्थ सांगा व त्यातील विविध कलमांची चर्चा करा.
 (क) भागीदारी संस्था व कंपनी यातील फरक स्पष्ट करा.
 (ड) सेबी (SEBI) ची कार्ये थोडक्यात सुस्पष्ट करा.
 (इ) राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायधिकरणाचे (NCLT) अधिकार स्पष्ट करा.
 (फ) ग्राहक सुरक्षेसाठी असलेल्या जिल्हा मंचाची रचना व अधिकार कक्षा स्पष्ट करा.
६. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :- १०
(अ) कंपनीचा पर्दाफाश करणे	(क) भागीदारांचे प्रकार
(ब) नियमावली	(ड) अनुचित व्यापारी प्रथा.

- N.B.** (1) Question No. 1 and 6 are compulsory.
(2) Attempt any two questions from the remaining question from each section.
(3) Figures to the right indicates full marks.

Section-I

1. (a) Explain briefly the following concepts (any four) : 10
(i) National income (iv) Liquidity trap
(ii) Accelerator (v) Super multiplier
(iii) Demand for money (vi) Profitability aspect of a commercial bank
(b) Distinguish between (any two) : 8
(i) Aggregate demand and Aggregate supply
(ii) Demand pull inflation and Cost push inflation
(iii) IS curve and LM curve.
2. (a) Explain the circular flow of national income in a two sector closed economy. 8
(b) Explain the working of investment multiplier. 8
3. (a) Explain the meaning and functions of money. 8
(b) Discuss the various causes of inflation. 8
4. (a) Explain the assets and liabilities of a commercial bank. 8
(b) Explain the meaning and objectives of monetary policy. 8
5. Write notes on (any two) : 16
(a) Features of business cycle
(b) Determinants of velocity of circulation of money
(c) Liquidity Preference Theory of interest
(d) Measures to control inflation.

Section II

6. (a) Explain briefly the following concepts (any four) : 10
(i) Disinvestment (iv) Public distribution system
(ii) Rural unemployment in India (v) Public sector banks
(iii) Small scale industry (vi) NPAs
(b) Distinguish between (any two) : 8
(i) Primary education and Higher education
(ii) Industry and service sector
(iii) MRTP and Competition Act.
7. (a) Explain the features of New Industrial Policy 1991. 8
(b) Discuss the Human development through health. 8

[TURN OVER

8. (a) What are the causes of low agricultural productivity in India ? 8
 (b) Discuss the measures initiated to promote small scale sector after 1991. 8
9. (a) Explain the impact of banking sector reforms in India. 8
 (b) Discuss the development functions of RBI. 8
10. Write notes on (any two) : 16
 (a) Changes in the occupational structure of Indian economy
 (b) Employment generation programmes in India
 (c) New Agricultural Policy, 2000
 (d) Performance of commercial banks since 1991.

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सुचना: (१) प्रश्न क्र. १ व ६ अनिवार्य आहेत.
 (२) उर्वरित प्रश्नांपैकी प्रत्येक विभागातून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
 (३) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

विभाग १

१. (अ) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा (कोणत्याही चार) : १०
 (१) राष्ट्रीय उत्पन्न (२) प्रवेग
 (३) पैशाची मागणी (४) रोखतेचा सापळा
 (५) महागुणक (६) बँकांची लाभक्षमता
- (ब) फरक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन) :
 (१) एकूण मागणी व एकूण पुरवठा
 (२) मागणी ओढ व खर्चदाब भाववाद
 (३) IS व LM वक्र
२. (अ) बंदिस्त अर्थव्यवस्थेतील द्विक्षेत्रीय उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा. ८
 (ब) गुंतवणूक गुणकाचे कार्य स्पष्ट करा. ८
३. (अ) पैशाची व्याख्या व कार्य स्पष्ट करा. ८
 (ब) भाववादीच्या विविध कारणांची चर्चा करा. ८
४. (अ) व्यापारी बँकांची संपत्ती व देयता स्पष्ट करा. ८
 (ब) मौद्रिक धोरणाचा अर्थ व उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा. ८

५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :

१६

- (अ) व्यापारचक्राची वैशिष्ट्ये
 (ब) पैशाच्या भ्रमणवेगावर परिणाम करणारे घटक
 (क) व्याजाचा रोखता पसंती सिद्धांत
 (ड) भाववाढ रोखण्याच्या उपाय योजना.

विभाग २

६. (अ) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा (कोणत्याही चार) :

१०

- (१) विनिवेश (२) भारतातील ग्रामीण बेरोजगारी
 (३) लघुउद्योग (४) सामाजिक वितरण प्रणाली
 (५) सार्वजनिक क्षेत्रातील बँका (६) NPAs

(ब) फरक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन) :

८

- (१) प्राथमिक शिक्षण व उच्चशिक्षण
 (२) उद्योग व सेवाक्षेत्र
 (३) MRTTP व स्पर्धा कायदा

७. (अ) १९९१ च्या नवीन औद्योगिक धोरणाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

८

(ब) आरोग्य माध्यमातून मानवी विकास स्पष्ट करा.

८

८. (अ) भारतातील शेतीची कमी उत्पादकतेची कारणे कोणती ?

८

(ब) १९९१ नंतरच्या लघुउद्योग क्षेत्रास प्रोत्साहित करणाऱ्या उपाय योजनांची चर्चा करा.

८

९. (अ) भारतातील बँकिंग क्षेत्रातील सुधारणांच्या परिणामांची चर्चा करा.

८

(ब) RBI च्या विकास कार्याची चर्चा करा.

८

१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :

१६

- (अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या व्यावसायिक संरचनेमधील बदल
 (ब) भारतातील रोजगार निर्मिती कार्यक्रम
 (क) नवीन शेतीधोरण, २०००
 (ड) १९९१ नंतरची व्यावसायिक बँकांची कामगिरी.

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks. (assigned to the question)
(3) Write both the sections in same answerbook.

Section I

1. Answer any two questions from the following :— 16
(a) Explain various principles of Management.
(b) Write a note on Managerial Skills.
(c) Explain factors affecting Span of Control.
(d) Explain various essentials of Decision Making.
2. Answer any two questions from the following :— 16
(a) Explain in brief different types of Organisations.
(b) Write a note on Matrix Organisation.
(c) Explain the scope for Corporate Social Responsibility.
(d) Discuss in brief various principles of effective delegation.
3. Write short notes on any three of the following :— 18
(a) Functions of Management
(b) Need for MIS
(c) MBO
(d) Formal Organisation
(e) Causes of Stress
(f) Components of Planning.

[TURN OVER

Con. 155-DW-7647-19.

2

Section II

4. Answer any **two** of the following questions :— **16**
- (a) Explain factors influencing productivity.
 - (b) Discuss in brief features of Six Sigma.
 - (c) Discuss different steps in Production Planning and Control.
 - (d) State and explain methods of Inventory control system.
5. Answer any **two** of the following questions :— **16**
- (a) Discuss the structure of Financial Management.
 - (b) Write a note on Mutual funds.
 - (c) Explain in brief the process of Quality circle.
 - (d) Discuss the role of CRISIL.
6. Write **short notes** on any **three** of the following :— **18**
- (a) Functions of Stock Exchange
 - (b) Quality Control Techniques
 - (c) Venture Capital
 - (d) Participants in Derivative Market
 - (e) Objectives of Production Planning & Control
 - (f) Functions of SEBI.
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य.
 (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.
 (३) विभाग १ व २ ची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
 (४) मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

विभाग १

१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. १६
- (अ) व्यवस्थापनाची विविध तत्वे थोडक्यात विशद करा.
 (ब) व्यवस्थापकीय कौशल्ये - टिप लिहा.
 (क) नियंत्रण क्षेत्राचे प्रभाव टाकणारे घटक स्पष्ट करा.
 (ड) निर्णय प्रक्रियेमधील विविध आवश्यक बाबी स्पष्ट करा.
२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. १६
- (अ) संघटनेचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
 (ब) मेट्रीक्स संघटन - टीप लिहा.
 (क) कंपन्यांच्या सामाजिक जबाबदारीच्या व्याप्तीची चर्चा करा.
 (ड) प्रभावी अधिकारप्रदानाच्या विविध तत्वांची चर्चा करा.
३. खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. १८
- (अ) व्यवस्थापनाची कार्ये
 (ब) एम्.आय्.एस्. ची गरज (MIS)
 (क) उद्दिष्टनिष्ठ व्यवस्थापन (MBO)
 (ड) औपचारिक संघटन
 (इ) तणावाची कारणे
 (फ) नियोजनाचे घटक.

[TURN OVER

विभाग २

४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- (अ) उत्पादकतेवर प्रभाव टाकणारे घटक स्पष्ट करा.
- (ब) सिक्स सिगमाची वैशिष्ट्ये थोडक्यात विशद करा.
- (क) उत्पादन नियोजन आणि नियंत्रणामधील विविध टप्प्यांची चर्चा करा.
- (ड) सामग्री नियंत्रण प्रणालीच्या विविध पध्दती कोणत्या ते स्पष्ट करा.

१६

५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- (अ) वित्त व्यवस्थापनेच्या संरचनेची चर्चा करा.
- (ब) परस्पर निधी - टीप लिहा.
- (क) गुणवत्ता वर्तुळ प्रक्रिया थोडक्यात विशद करा.
- (ड) क्रिसीलच्या (CRISIL) भूमिकेची चर्चा करा.

१६

६. खालीलपैकी कोणत्याही तीनांवर टिपा लिहा.

- (अ) भाग बाजाराची कार्ये
- (ब) गुणवत्ता नियंत्रण तंत्रे
- (क) साहसी भांडवल
- (ड) निर्मिती बाजारातील घटक
- (इ) उत्पादन नियोजन व नियंत्रणाची उद्दिष्टे
- (फ) सेबीची (SEBI) कार्ये.

१८

Con. 164-19. Accounting/Financial management DW-7846
(100 Marks) [Total Marks : 100]
(3 Hours)

- N.B. : (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicates full marks.
(3) Working notes should form the part of your answer.

Section I

1. Following is the Trial Balance of PQ & Company. Prepare Trading and Profit & Loss A/c for the year ended 31st March 2019 and Balance Sheet as on that date : 18

Trial Balance as on 31st March, 2019

Particulars	₹	Particulars	₹
Purchases	1,96,000	Capitals:	
Patents Rights	8,000	P	60,000
Building	2,00,000	Q	80,000
Stock (1.4.2018)	30,000	Bills Payable	14,000
Printing and Stationery	3,500	Creditors	90,000
Sundry Debtors	70,000	Bank Loan	24,000
Wages	22,000	Sales	3,16,000
Audit fees	1,400	RDD	500
Sundry expenses	7,000	Purchase Return	7,000
Furniture	16,000		
Investment	20,000		
Cash	8,000		
Audit Fees	1,600		
Carriage inward	2,600		
General Expenses	5,400		
	5,91,500		5,91,500

Adjustments:

- Closing Stock was valued at ₹ 30,000.
- On 31st March, 2019 stock of stationery was ₹ 1,000.
- Provide Reserve for Doubtful Debts @ 5% on Debtors.
- Depreciate Building @ 5% and Patents @ 10%.
- Goods of ₹ 20,000 were destroyed by fire. The insurance company admitted a claim for ₹ 16,000.
- Partners share profit equally.

[TURN OVER

2. (a) State whether the following statements are True or False :—

8

- (1) R.D.D is provided on Debtors.
- (2) Goodwill is an intangible asset of the business.
- (3) Dissolution of partnership firm means complete closure of partnership business.
- (4) In tally, to select a company we press FI function key.
- (5) Profit & Loss Adjustment Alc is also known as Revaluation Alc.
- (6) AS-11 deals with amalgamation.
- (7) Return inward is deducted from purchases.
- (8) Goods distributed as free sample should be credited to Profit & Loss Alc.

(b) Fill in the blanks :—

8

- (1) The balance in capital account remains constant under capital method.
- (2) Fire insurance covers risk of loss due to
- (3) In distribution of cash statement realization expenses are paid first.
- (4) Royalty on production is debited to account.
- (5) Increase in value of assets should be to Profit & Loss Adjustment A/c.
- (6) Excess Capital method is used in distribution of cash.
- (7) On amalgamation, old firms are
- (8) Gross profit is transferred to

3. The firm of Trinity is presented to you with the following Balance Sheet drawn as at 31st March 2018. 16

Liabilities	₹	Assets	₹
Sundry Creditors	37,000	Cash on hand	3,000
Partners' Capital A/c:		Sundry Debtors	34,000
- I	40,000	Stock in trade	39,000
- K	30,000	Plant and Machinery	51,000
- S	27,000	Current A/c:	
		- K	4,000
		- S	3,000
	1,34,000		1,34,000

Con. 164-DW-7846-19.

3

Partners shared profit and losses in the ratio of 4 : 3 : 3. Due to differences among the Partners, it was decided to wind up the firm, realize the assets and distribute the cash among the Partners at the end of each month.

The following realizations were made.

1. May, 2018 - ₹ 15,000 from Debtors and ₹ 20,000 by sale of Stock. Expenses on realisation were ₹ 500.
2. June, 2018 - Balance of Debtors realized ₹ 10,000. Balance of Stock fetched ₹ 24,000.
3. August, 2018 - Part of Machinery was sold for ₹ 18,000. Expenses incidental to sale were ₹ 600.
4. September, 2018 Part of machinery value in the books at ₹ 5,000 was taken by I in part discharge at an agreed value of ₹ 10,000. Balance of Machinery was sold for ₹ 30,000 (Net). Partners decided to keep minimum cash balance of ₹ 2,000 in the first 3 months and ₹ 1,000 thereafter.

You are required to prepare:

1. Statement of Excess Capital
2. Show the statement of distribution of cash.

OR

3. A and B are partners of AB & Co. sharing profits and losses in the ratio of 2 : 1 and C and D are partners of CD & Co. sharing profit and losses in the ratio of 3 : 2 on 01.04.2018 they decided to amalgamate and form a new firm M/s AD & Co. wherein all the partners of both the firm would be partners sharing profit and losses in the ratio of 2 : 1 : 3 : 2 respectively to A, B, C & D. 16

Their Balance Sheet on that date were as under

Liabilities	AB & Co. (₹)	CD & Co. (₹)	Assets	AB & Co. (₹)	CD & Co. (₹)
Capitals			Building	75,000	90,000
- A	1,50,000	-	Machinery	1,20,000	1,00,000
- B	1,00,000	-	Furniture	15,000	12,000
- C	-	1,20,000	Stock	24,000	36,000
- D	-	80,000	Debtors	65,000	78,000
Reserve	66,000	54,000	Due from CD & Co.	47,000	-
Creditors	52,000	35,000	Cash and Bank	18,000	15,000
Due to AB & Co.	-	47,000	Cash in hand	4,000	5,000
	3,68,000	3,36,000		3,68,000	3,36,000

[TURN OVER

The amalgamation firm took the business on the following terms.

1. Building was taken at ₹ 1,00,000 and ₹ 1,25,000 of AB & Co. and CD & Co. respectively. And Machinery was taken over at ₹ 1,25,000 and ₹ 1,10,000 of AB & Co. and CD & Co. respectively.
2. Goodwill of AB & Co. was worth ₹ 75,000 and that of CD & Co. worth ₹ 50,000. Goodwill account was not to be opened in the books of the new firm, the adjustments being recorded through capital accounts of the Partners.
3. Provisions for doubtful debts have to be carried forward at ₹ 5,000 in respect of debtors of AB & Co. and ₹ 8,000 in respect of CD & Co.

You are required to prepare :

1. Prepare purchases consideration.
2. Pass the Journal Entries in the books of AD & Co.

Section II

4. A fire occurred in the premises of XYZ Ltd on 1st September 2018; and stock of value ₹ 1,01,000 was salvaged. The books and record were salvaged from which the following particulars were ascertained 18

Particulars	₹
Purchase for the year ended 31-03- 2018	7,00,000
Sales for the year ended 31-03 - 2018	11,00,000
Purchase for the period 1.4.2018 to 1.9.2018	2,40,000
Sales for the period 1.4.2018 to 1.9.2018	3,60,000
Stock on 31 st March 2017	3,00,000
Stock on 31 st March 2018	3,40,000

Calculate the amount of the claim to be represented to the insurance company In respect of losses. Rate of Gross Profit based on the year ended 31-03-2018

5. (a) State whether the following state statements are True or False :—

8

- (1) Partly paid preference shares cannot be redeemed.
- (2) Salvage is the value of goods saved from fire.
- (3) CRR = Amount payable to preference shareholder - fresh issue.
- (4) Capital redemption reserve is used for payment of dividend.
- (5) CTRL + B to select the budget.
- (6) A company should create debenture redemption reserve.
- (7) Memorandum Trading A/c is always prepared for one year period.
- (8) Sales A/c is ascertained from Sales Day Book.

(b) Fill in the blanks with suitable option given below :—

8

- (1) Gross profit ratio is applied to sales in the _____ A/c. to calculate balancing figure of closing stock.
(a) Memorandum Trading A/c., (b) Trading, (c) Profit & Loss A/c.
- (2) Sinking Fund for redemption is created out of _____
(a) Current year's profit (b) Capital (c) Capital reserve.
- (3) The feature in tally to analyze account of a company is _____
(a) Ratio Analysis (b) Transaction Analysis (c) Data Analysis
- (4) Average clause in an insurance policy applies in case of _____
(a) Under insurance (b) Over insurance (c) life insurance
- (5) Profit on forfeiture of redeemable preference shares is credited to _____
(a) Capital Reserve A/c. (b) Profit & Loss A/c. (c) General Reserve A/c.
- (6) Sales ₹ 2,00,000; Purchase ₹ 1,30,000; wages ₹ 18,000; Closing Stock ₹ 22,000; Opening stock ₹ 20,000. What is the Rate of Gross Profit ?
(a) 27% (b) 25% (c) 30%
- (7) Balance of capital redemption reserve A/c. is shown in balance sheet liabilities side under _____
(a) Reserve & Surplus (b) Share Capital (c) Secured Loan
- (8) Dividend is calculated on preference share capital on _____
(a) Paid up value. (b) Market Value (c) Face Value

[TURN OVER

Con. 164-DW-7846-19.

6

6. Iswara Ltd. has an issued Share Capital of 650, 7% Redeemable Preference Share of ₹ 100 each and ₹ 4,500 Equity Shares of ₹ 50 each. The Preference Shares are redeemable at a premium of 7.5% on 1st April, 2019. 16

The Company's Balance Sheet as on 31.03.2019 was as follows:-

Liabilities	₹	Assets	₹
Share Capital		Fixed Assets	3,45,000
650 7% Redeemable Pref. Shares of ₹ 100 each fully paid	65,000	Investment	18,500
4,500 Equity Shares of ₹ 50 each fully paid	2,25,000	Balance at Bank	31,000
Profit and Loss A/c	48,000		
Sundry Creditors	56,500		
	3,94,500		3,94,500

In order to facilitate the redemption of the Preference Shares, the Company decided :

1. To sell all the investment for ₹ 16,000.
2. To finance part of the redemption from company funds, subject to a balance of ₹ 12,000 in the Profit and Loss A/c.
3. To issue sufficient Equity Shares of ₹ 50 each at a premium of ₹ 13 per share to raise the balance of Funds required.

The Preference Shares were redeemed on the due date and the issue of Equity Shares was fully subscribed.

1. Passed the necessary Journal Entries to record the above transaction.
2. Prepare the Balance Sheet after redemption.

OR

Con. 164-DW-7846-19.

7

6. LML Ltd. gave notice of its intention to redeem its outstanding ₹ 50,000, 8% debenture at ₹ 105 (nominal value ₹ 100) and offered the following options to the holders : 16

- (a) 11% preference share of ₹ 40/- each at ₹ 50 per share.
- (b) 10% debenture at ₹ 100 (at par)
- (c) To have their holdings redeemed for cash (assume redemption out profit only)
 - (i) The holders of ₹ 18,000 debenture accepted option (a)
 - (ii) The holders of ₹ 20,000 debenture accepted option (b)
 - (iii) The remaining debenture holders accepted option (c)

Pass the necessary journal entries in the books of LML Ltd.

Con. 198-19.

DW-8010

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All Questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks.

Section I

1. Answer any two questions from the following :— 20
(a) Explain the features of business.
(b) Explain the economic objectives of the Business.
(c) Describe the impact of Globalization in detail.
(d) Discuss the factors of external business environment.
2. Answer any two questions from the following :— 20
(a) Describe the Positive impacts of Trading Blocks.
(b) Discuss the problems faced by the women entrepreneurs in India.
(c) Discuss the types of Feasibility study.
(d) Explain the importance of entrepreneurship.
3. Write short notes (any two) :— 10
(a) Contents of Project report
(b) Human objectives of Business
(c) Turnaround Strategy
(d) Qualities of Entrepreneur.

Section II

4. Answer any two questions from the following :— 20
(a) Explain the classification of Services.
(b) Explain the factors responsible for the growth of organized retailing in India.
(c) Discuss the various opportunities available in the service sector.
(d) Explain the detail the stores based retail formats operating in India.
5. Answer any two questions from the following :— 20
(a) Discuss the advantages and disadvantages of Debit card.
(b) Write a detailed note on Foreign Direct Investment.
(c) Discuss the elements of Logistics.
(d) Enlist the types of E-Commerce and explain the B2B type of E-commerce.
6. Write short notes (any two) :— 10
(a) Objectives of BPO
(b) Advantages of ATM
(c) Online Marketing research
(d) Importance of E-commerce.

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

विभाग १

१. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा. २०
 (अ) व्यवसायाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 (ब) व्यवसायाची आर्थिक उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
 (क) जागतिकीकरणाच्या परिणामांचे सविस्तर वर्णन करा.
 (ड) बाह्य व्यवसाय पर्यावरणाच्या घटकांची चर्चा करा.
२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा. २०
 (अ) व्यापारी गटांच्या सकारात्मक परिणामांचे वर्णन करा.
 (ब) भारतातील स्त्री उद्योजकांना सामोऱ्या जाव्या लागणाऱ्या समस्यांची चर्चा करा.
 (क) व्यवहार्यता अभ्यासाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
 (ड) उद्योजकतेचे महत्व स्पष्ट करा.
३. टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :- १०
 (अ) प्रकल्प अहवालातील घटक (ब) व्यवसायाची मानवी उद्दिष्ट्ये
 (क) फेरपालट डावपेच (ड) उद्योजकाचे गुणविशेष.

विभाग २

४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा. २०
 (अ) सेवांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
 (ब) भारतातील संघटीत किरकोळ व्यापाराच्या वाढीसाठी जबाबदार असणारे घटक स्पष्ट करा.
 (क) सेवा क्षेत्रात उपलब्ध असणाऱ्या विविध संधींची चर्चा करा.
 (ड) भारतात अस्तित्वात असलेल्या दुकानावर आधारित किरकोळ व्यापाराचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न लिहा. २०
 (अ) डेबिट कार्डाच्या फायदे व तोट्यांची चर्चा करा.
 (ब) थेट विदेशी गुंतवणुकीवर सविस्तर टीप लिहा.
 (क) माल पुरवठा व्यवस्थापनाच्या घटकांची चर्चा करा.
 (ड) ई-कॉमर्सचे विविध प्रकार सांगून बी२बी हा ई-कॉमर्सचा प्रकार स्पष्ट करा.
६. टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :- १०
 (अ) बी.पी.ओ. चे उद्देश (क) ऑनलाईन विपणन संशोधन
 (ब) ए.टी.एम. चे फायदे (ड) ई-कॉमर्सचे महत्व.